

Vážení zástupci českých škol v USA a Kanadě,

dovolujeme si vás pozvat na první **Online burzu nápadů pro české školy v USA a Kanadě**, která se bude konat v **sobotu 30. května** a v **neděli 31. května**. Tuto online burzu nápadů koordinují Marta McCabe (Czech and Slovak School of North Carolina) a Yvea Zaels (Czech School Calgary) a více informací o tomto setkání naleznete jednak na webu [Českých škol v Severní Americe](#) a také na Facebooku [zde](#).

Burza nápadů je pro všechny přihlášené **zdarma**, ale **registrace na [tomto odkazu je nutná](#)**. Po vyplnění přihlášky obdržíte odkaz na všechny diskuze na Zoomu, pak také dokumenty, kde můžete začít sdílet nápady na probíraná témata. **Vaše náměty a dotazy k tématům 1 a 5 budeme před konáním Burzy sdílet s představiteli MŠMT ČR, MZV ČR, Senátu ČR, a České ambasády v USA a Kanadě**, kteří se budou burzy účastnit v rámci Témat 1 a 5.

Zúčastnit se můžete všech témat s tím, že přinejmenším témata 1 a 5 budou jistě důležité pro všechny. V rámci témat 1 a 5 vystoupí s krátkými příspěvky představitelé MŠMT ČR, MZV ČR, Senátu ČR, a České ambasády v USA a Kanadě. Doposud přislíbili účast následující lidé:

- Téma 1 – Mgr. **Jiří Krátký**, M. A. – vedoucí Oddělení zvláštního zmocněnce pro krajanské záležitosti, MZV ČR
- Téma 1 – **Tomáš Czernin** - předseda Stálé komise pro krajany žijící v zahraničí (Senát Parlamentu ČR)
- Téma 1 – PhDr. **Tomáš Grulich** – člen konzultativní rady Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí, Senát Parlamentu ČR
- Téma 1 – **Šárka Ponroy Vamberová** - kulturní atašé, Velvyslanectví ČR ve Washingtonu, DC
- Téma 1 – **Bořek Lizec** – velvyslanec České republiky v Kanadě a/nebo **Milena Levíčková**, konzulka, kulturní a krajanská agendy, Velvyslanectví České republiky v Kanadě
- Téma 5 – Mgr. **Svatopluk Pohořelý**, vedoucí oddělení základního vzdělávání, MŠMT a/nebo Mgr. **Eva Tučková**, referentka oddělení základního vzdělávání, MŠMT
- Téma 5 – **Robert Dittmann**, Ph.D., Ústav českého jazyka a teorie komunikace, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
- Téma 5 – Mgr. **Daniela Vrabcová**, Ph.D., proděkanka Pedagogické Fakulty, Univerzita Hradec Králové

Burza bude obsahovat moderované diskuze na následující témata v těchto dnech a hodinách:

Burza nápadů - Sobota 30. května 2020					
	Pacific time, USA	Mountain time, USA	Central time, USA	Eastern time, USA	Prague time, CZ
Téma 1 MZV, ambasády, konzuláty, Senát ČR	8:00 AM – 9:00 AM	9:00 AM – 10:00 AM	10:00 AM – 11:00 AM	11:00 AM – 12:00 PM	17:00 – 18:00
Téma 2 Vedení škol	9:15 AM – 10:15 AM	10:15 AM – 11:15 AM	11:15 AM – 12:15 PM	12:15 PM – 1:15 PM	18:15 – 19:15
Téma 3 Organizace akcí	10:30 AM – 11:30 AM	11:30 AM – 12:30 PM	12:30 PM – 1:30 PM	1:30 PM – 2:30 PM	19:30 – 20:30
Téma 4 Učitelé (předškolní výuka)	11:45 AM – 12:45 PM	12:45 PM – 1:45 PM	1:45 PM – 2:45 PM	2:45 PM – 3:45 PM	20:45 – 21:45

Burza nápadů - Neděle 31. května 2020					
	Pacific time, USA	Mountain time, USA	Central time, USA	Eastern time, USA	Prague time, CZ
Téma 5 MŠMT, DZS, UK...	8:00 AM – 9:00 AM	9:00 AM – 10:00 AM	10:00 AM – 11:00 AM	11:00 AM – 12:00 PM	17:00 – 18:00
Téma 6 Online výuka	9:15 AM – 10:15 AM	10:15 AM – 11:15 AM	11:15 AM – 12:15 PM	12:15 PM – 1:15 PM	18:15 – 19:15
Téma 7 Učitelé (školní výuka)	10:30 AM – 11:30 AM	11:30 AM – 12:30 PM	12:30 PM – 1:30 PM	1:30 PM – 2:30 PM	19:30 – 20:30
Téma 8 Učitelé (výuka dospělých)	11:45 AM – 12:45 PM	12:45 PM – 1:45 PM	1:45 PM – 2:45 PM	2:45 PM – 3:45 PM	20:45 – 21:45

Registrujte se, prosím, již dnes na [tomto odkazu](#), sdílejte mezi svými kontakty a neváhejte se na nás obrátit s jakýmikoli dotazy.

Děkujeme,

Marta McCabe, PhD (CzechSlovakSchoolINC@gmail.com, Czech and Slovak School of North Carolina)

&

Yvea Zaels (Yvea.Zaels@hotmail.ca, Czech School Calgary)

☞Skrýt historii zpráv

Ukrajina, Žytomyr

Místo, kde se před 34 lety odehrálo drama s nešťastným koncem

Eva Řezníčková

Město Černobyl se nachází 18 kilometrů od jaderné elektrárny. Během jedné vteřiny se z názvu stalo synonymum pro největší jadernou katastrofu 20. století. Po havárii bylo území kolem města zcela evakuováno a spadá do zakázané zóny.

Samotné město Černobyl (ukrajinsky *Чорнобиль*) vzniklo ve 12. století a původní obyvatelstvo bylo židovské. Nachází se na severu Ukrajiny v Kyjevské oblasti a území kolem něj se nazývá Polissya. Je pokryto borovými lesy a množstvím řek a močálů. *Чорнобиль* znamená v překladu pelyněk černobýl (*nebo jen černobýl*). Před havárií zde žilo kolem 14 000 obyvatel.

Ve vzdálenosti 15 km severozápadně od Černobylu u řeky Pripjať bylo v roce 1970 vybudováno stejnojmenné město pro cca 50 000 obyvatel. V témže roce byla v těsné blízkosti města zahájena výstavba elektrárny se čtyřmi reaktory typu RBMK, v překladu „kanálové varné reaktory s uranovo-grafitovým nitrem“. (*Reaktor měl mnoho provozních výhod. Pracoval nepřetržitě, palivo se vyměňovalo postupně, po jednotlivých kanálech, zatímco zbytek reaktoru byl dále v činnosti. Další výhodou bylo jen velmi nízké obohacené palivo, případně palivo zcela přírodní, což znamenalo výraznou úsporu na nákladech*).

Bloky byly spuštěny postupně od roku 1977 do roku 1984. Ve výstavbě byly ještě dva a dalších šest se plánovalo postavit. V elektrárně pracovalo asi 12 000 lidí.

V sobotu 26. dubna 1986 v 1 hodinu 23 minut místního času došlo na čtvrtém bloku po zahájení běžného testu k explozi a největší jaderné havárii v historii. Během technické zkoušky po souběhu několika chyb a vlivem nedodržení parametrů vzrostl abnormálně výkon a množství páry v jaderném reaktoru typu RBMK-1000. Mohutná parní expanze odhodila víko reaktoru a vyústila v požár, sérii dalších explozí a roztavení reaktoru. Okolí bylo kontaminováno radioaktivními úlomky grafitu a palivových tyčí. Likvidátoři katastrofy byli vystaveni nejvyšším dávkám záření. Evakuace přibližně 130 000 lidí z postižené zóny a dalších kontaminovaných oblastí proběhla až několik desítek hodin po havárii. Celkem 600 000 lidí bylo vystaveno nejvyšším dávkám radiace.

Během let 1986–2000 bylo evakuováno dalších asi 370 000 osob, kontaminováno bylo více než 200 000 km² půdy na Ukrajině, v sousedním Bělorusku a Rusku. Vítr zavál radioaktivní spad do celé Evropy. Počet těch, kteří zemřeli nebo stále umírají v důsledku ozáření, se odhaduje na 4000, onemocnělo odhadem 10 milionů a radiace zasáhla 17 milionů lidí.

V současnosti je okolí rozděleno na 4 části (zóny). První (vnitřní) je o průměru 10 km a druhá (vnější) 30 km od místa nehody. Do vnitřní zóny je povolen vstup zaměstnancům, vědcům a na zvláštní povolení účastníkům exkurzí. Vnější zóna je na vlastní nebezpečí, kam se vracejí dožít většinou senioři, kteří byli dříve donuceni opustit své domky. Obě zóny jsou hlídány vojensky. Několik desítek kilometrů od katastrofy jsou vesnice Čechů. V Kyjevské oblasti na území třetího stupně leží obec Malá Zubovščina, která byla určena k vysídlení. Při návštěvě prezidenta Havla 1990 požádali krajané o možnost přesídlení do bývalé vlasti. Zubovščina byla zařazena do druhé vlny reemigrace v 90. letech 20. století. Tato reemigrace byla pojata jako humanitární akce. Na území čtvrtého stupně v Žytomyrské oblasti se nachází další původně česká obec Malynivka. Z oblasti Volyně, která byla nejvíce postižená katastrofou, se nakonec podařilo přesídlit do ČR zhruba 1860 lidí.

Oblast Černobylu každoročně trápí jarní požáry spojené se zákazem vypalování trávy a porostu. Při požárech zamořených lesů se zvedají mraky kontaminovaného prachu a šíří se desítky kilometrů daleko. V „zakázané zóně“ Černobylu začalo v letošním roce hořet 4. dubna a ohni padlo za oběť 12 vysídlených vsí. Plameny se dostaly kilometr od místa, kde se uskladňuje nejnebezpečnější odpad z elektrárny. Lesní požáry v uzavřené zóně Černobylské jaderné elektrárny se dlouho nedařilo dostat pod kontrolu, shořela plocha o rozloze téměř 40 000 hektarů. Do hašení se zapojila více než tisícovka hasičů se 120 kusy techniky včetně několika vrtulníků. Letošní rozsáhlé požáry podle vědců zvýšily opět radioaktivní záření, a to až šestnáctkrát oproti obvyklé úrovni v dané oblasti.

Krajané zhlédli dokument „Nultá hodina“ <https://dokumenty-online.cz/cernobyl-nulta-hodina/>, příběh očima hlavních protagonistů – pracovníků elektrárny.

Turisté mohou navštívit velín čtvrtého reaktoru černobylské jaderné elektrárny. Prostory jsou však stále vysoce radioaktivní a návštěvníci jsou povinni nosit ochrannou výstroj.

Náměty na výuku

Na youtube kanálu FILMY ČESKY A ZADARMO je spousta kompletních filmů, včetně dětských animovaných: <https://www.youtube.com/channel/UCoemQ3xsaVdIYtnh2B7K3Eg/videos>.

Pro sdílení tipů se můžete přidat do naší FB skupiny Učitelé češtiny u krajanů: <https://www.facebook.com/groups/532172364378553/>.

Informace o online výuce: Digitální lektori: <https://www.facebook.com/digitalnilektori/>.

Školní facebookové stránky TGM Chicago

(USA): <https://www.facebook.com/MasarykCzechSchool/?ref=bookmarks>.

Školní Koronáková soutěž byla zaregistrována Českým centrem v New Yorku a objevila se i v článku o tom, jak čeští Američané šijí roušky.

<http://new-york.czechcentres.cz/cs/program/detail-akce/masks-for-america/>

<http://new-york.czechcentres.cz/program/event-details/masks-for-america/>

Videa z Bataypora (Brazílie) jsou přístupná na FB: <https://www.facebook.com/tchecoembataypora>);

koledování <https://www.facebook.com/tchecoembataypora/posts/126420462316779> a fotostory s návodem, jak si jednoduše obarvit

vajíčka <https://www.facebook.com/tchecoembataypora/posts/125978619027630>

V Srbsku pilně pracují na vysílání Českého slova na veřejnoprávním rozhlase RTV:

http://media.rtv.rs/sr_ci/ceske-slovo/55270

Místo zprávy ze služební cesty, která se letos nekonala, aneb Učitelé u krajanů v době koronavirové

Olga Vlachová, DZS, článek pro letošní Krajiny češtiny, dosud nepublikovaný

V době koronavirové, tj. od března 2020, i přes možnost návratu do České republiky zůstalo v destinacích 14 vyslaných učitelů z 15. Všichni postupem času zrušili prezenční vyučování a přešli na online výuku. Podmínky, ve kterých pracovali, byly různé, ale měly společné to, že se postupem času zpříšňovaly. V dubnu už nosili roušky (šátky na různý způsob) všichni učitelé. V zemích působení kvůli tomu někdy byli považováni za exotické bytosti, leckde si vysloužili dokonce opovržení a nedůvěru a bylo vidět, že místní mají z lidí s přízvukem a rouškou trochu strach.

Kdo se bojí, není Čech! To je heslo, kterým se řídí krajané v Chorvatsku a také naše dvě vyslané učitelky. Čím se v tomto čase naše učitelky „baví“? Výrobou roušek se zvířátky pro děti a mícháním domácího dezinfekčního mýdla na přírodní bázi se skořicí a hřebíčkem. Chystají pohádkové příběhy a jejich vypravování přes Skype, provádějí korektury časopisů, připravují rozhlasové vysílání, organizují olympiády a v jejich rámci vymýšlejí zábavné a soutěžní úkoly z češtiny. A ještě: uklidňují místní, aby se tolik nebáli, protože v březnu postihlo tuto oblast zemětřesení, které způsobilo značné materiální škody a odrazilo se také na psychice lidí. Když se země přestala trást, přišel koronavirus...

Na Ukrajině je patrná nedůvěra místních ke každému ze Západu, ale projevuje se jen tím, že v obchodech s potravinami a v lékárnách mají kolem sebe cizinci spoustu místa. Pozor! Nesmíte ale zakašlat. To byste dostali zboží přednostně. Do odlehlých vesnic rumunského a srbského Banátu strach z koronaviru ještě nedošel (různá preventivní opatření ano), ale i tam stejně jako v Rusku či Německu se lidé již kvůli vyučování nescházejí, ale pro výuku češtiny využívají internetové nástroje (učitelé točí videa, vytvářejí pracovní listy, využívají WhatsApp a Skype). Dětem se koronaprázdniny sice líbí, ale do školy se těší a stýská se jim po spolužácích a paní učitelce/panu učiteli.

Na opačném konci světa, v Argentině a v Brazílii, musí nyní naše učitelky dodržovat striktní zákazy. Tato omezení k nim přišla se zpožděním, ještě v půlce března například bylo saopaulské metro plné lidí bez jakýchkoliv ochranných prostředků. Učitelky pracují jen online, což technicky v Jižní Americe není problém, protože vzhledem k velkým vzdálenostem je výuka realizována tímto způsobem běžně (bohužel ne všichni krajané vlastní notebook a pro začátečníky je distanční výuka obtížná). Velkým problémem v brazilském státě Mato Grosso do Sul je spíše horečka dengue než koronavirus.

A v Severní Americe? V Chicagu kreativně rozvíjejí čtení online a rychle přešli na moderní technologie ve výuce češtiny všech věkových kategorií. Roušky nosí všichni včetně plyšáků, panenek a soch, hitem jsou zvířecí roušky. V Austrálii, kam se náš učitel nestihl z ČR vrátit, se studenti také okamžitě přeorientovali na online výuku a čekají na divadelní představení, které jim náš pan učitel napíše, aby je mohli secvičit a prezentovat co nejdříve to bude možné. Zpráva ze služební cesty musí mít závěr, tedy poučení, zhodnocení a výstupy. Tady jsou.

Svět se mění. To, co jsme pokládali za samozřejmost a jistotu, je nyní vzácné a nejisté. Obyčejný život se nám vzdálil a je teď otázkou, jak a kdy se vrátí v podobě, v jaké jsme ho znali. Možná bude jiný, snad lepší, protože se z této situace poučíme. Dějiny jsou přece dokladem toho, že v podstatě naši existence je zakódovaná schopnost překonávat překážky a vyvíjet se.

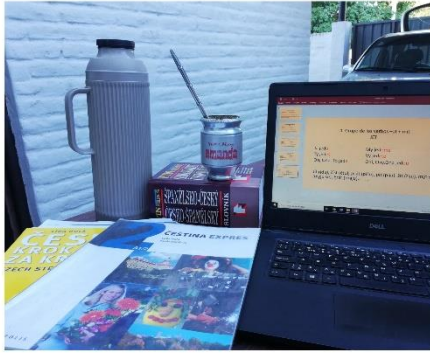
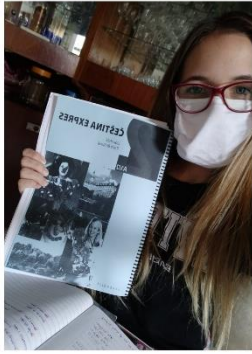
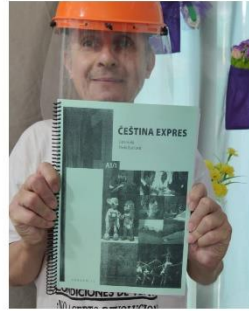
Svět se změní. Obloha, která ztichla, protože z ní zmizela letadla, znovu ožije. Budeme jíst v restauracích a nakupovat v supermarketech bez roušek a dvoumetrových rozestupů, budeme se scházet kvůli práci a zábavě a třeba si i podávat ruce. Možná bychom ale už neměli brát náš způsob života jako samozřejmost a měli bychom se poučit a dát si pozor na další hrozbu. Kromě znečištění ovzduší, změn klimatu, chudoby a terorismu také na něco, co pouhým okem nevidíme, ale co spolehlivě může

převrátit naše životy naruby. Svět se změnil. Díky lidem, kteří poctivě vykonávají svoji práci, si můžeme být jisti, že tyto změny zvládneme. Velké poděkování patří všem našim učitelům, kteří svědomitě pracují „z domova“, ať už je to kdekoliv, i v době koronavirové.

Na shledanou v jiných časech...

(Článek byl napsán začátkem dubna 2020.)

Ukrajina, Žytomyr

Distanční koronavýuka

Eva Řezníčková

S krajany komunikují prostřednictvím e-mailu, internetu a počítačových programů. Záleží na domácí technické vybavenosti. Se studenty, kteří plánují vyjet v příštím roce do Čech na roční jazykové kurzy, konzultují také nabídky studijních programů. Zájemci jsou velmi ukázněni, plní a dodržují studijní úkoly. Výuka probíhá v týdnu od 10–18 hodin. Všichni mají k dispozici studijní materiály, testy a aktivity hodnotím. Jsem velmi ráda, že online výuka v Žytomyru probíhá bez problémů. Co se událo: • Požár u černobylské elektrárny. Od soboty 4. dubna se nedaří zvládnout požár, který byl založen z nedbalosti při pálení odpadků přímo v lese nebo v důsledku neopatrného vypalování suché trávy. Původně hořelo asi 25 hektarů, silným větrem se požár znovu rozšířil na 3 500 hektarů porostu, který se nedaří uhasit. Dřívější zprávy uváděly, že v bezprostředním ohnisku požáru se radiace zvýšila až šestnáctinásobně. Zpráva ukrajinské agentury Unian uvedla, že obyvatelé Kyjeva, vzdáleného od Černobylu asi sto kilometrů, si stěžují na silně znečištěné ovzduší, dým komplikuje život lidem s dýchacími potížemi. Úroveň znečištění je ve srovnání s běžným stavem v tomto období dvojnásobná. Podle úřadu pro nouzové situace a listu „Ukrajinska pravda“ bojují s ohněm v zóně, ze které se po jaderné havárii muselo vystěhovat obyvatelstvo, k dnešnímu ránu 415 hasičů s 98 kusy techniky, tři letadla a tři vrtulníky, které během pondělka 13. dubna svrhly na plameny 538 tun vody. O úrovni radiace dnešní informace nepíše. Smutné výročí. 26. dubna 2020 si Ukrajina připomene 34 let od největší jaderné katastrofy, která se stala v ukrajinském Černobylu. • Ukrajina patří mezi státy s menším počtem nakažených. V Kyjevě, Dnipro /dříve Dněpropetrovsku/ a Charkově bylo od 25. března z důvodu koronaviru zastaveno metro. Vládní nařízení upravuje maximální počet přepravovaných v trolejbusích, autobusech a maršrutkách na deset osob /všichni s rouškou/, ale reálně se to nedodržuje. Roušky k sehnání nejsou, kdo může, šije si vlastní. Od stejného data je přerušena železniční, letecká a autobusová přeprava cestujících mezi městy a oblastmi. Ukrajinské dráhy směřují vypravovat jednotlivé osobní vlaky ve vnitrostátní dopravě, ale o všech spojích se rozhoduje zvlášť v dohodě s ministerstvy dopravy a zdravotnictví a velením pohraniční stráže.

